

De aanvraag van innovatieprojecten voor het groene onderwijs liep dit jaar voor het eerst via de programmateams van de Groene Kennis Coöperatie. George Beers ziet een kwaliteitsverbetering, maar het kan nog beter.

GKC-directeur George Beers over KIGO-regeling:

‘Goed proces met groeistuipe

George Beers: "We zitten op de goede weg: we worden strenger naar elkaar. We gaan professioneler met innovatiegelden om. Maar het is nog niet zo dat alles goed loopt"

De procedure voor de aanvraag van innovatieprojecten voor het onderwijs moet anders en beter, zei George Beers, directeur van de Groene Kenniscoöperatie (GKC), vorig jaar oktober voor een interview in dit blad. De vijftien programmateams, die toen net gestart waren, kregen de taak projectaanvragen te coördineren. Ze zorgen voor verbinding met het onderwijs, met ondernemers of onderzoekers. Dat is het idee. En ze zorgen zo voor een kwaliteitsverbetering van de projecten.

Afgelopen zomer is de eerste ronde van projectaanvragen voor de KIGO-regeling (Kenniscirculatie en Innovatie in het Groene Onderwijs) in deze constellatie geweest. Van de 63 aanvragen zijn er 39 goedgekeurd. Nog nooit is er zoveel energie gestopt in een betere aansturing van de projecten als dit jaar. Toch is er in het veld wat teleurstelling over projecten die niet toegekend zijn. Van de 8 miljoen euro die beschikbaar was, is 4,43 miljoen toegekend. "Als je het zo bekijkt, valt het wel wat tegen", zegt George Beers op donderdag 18 september in zijn kantoor in Ede. "De essentie is dat we meer samenhang krijgen in de projecten. Daar spelen die programmateams een rol in. Er treedt een mechanisme in werking waardoor instellingen gaan nadenken over wat ze willen: Past een project bij de ambities van de instelling?"

Streng

"Natuurlijk kan het beter", erkent Beers. "De tijdspanne was kort. Op 15 maart was er een eerste toets: de ledenvergadering van de GKC heeft de programmabeschrijvingen met het bijbehorend pakket aan projecten beoordeeld. De projectideeën waren toen niet meer dan aanzetten. Ze hebben vooral naar de programmabeschrijvingen gekeken. Ze zijn in de maartronde 'best streng' geweest." Het heeft vooral geresulteerd in een behoorlijke kwaliteitsverbetering van de programma's zelf. De teams hadden vervolgens tot 1 april heel weinig tijd om projecten goed uit te werken. Die programma's en bijbehorende programmaonderdelen of projecten, zijn vervolgens rechtstreeks naar Dienst Regelingen van het ministerie van LNV gegaan. In die fase is weinig overleg met de

projectaanvragers geweest. Dat zal volgend jaar anders lopen, zegt Beers. Projecten moeten dan beter ingebed worden in een werkprogramma. "Het zou zo moeten zijn dat de kwaliteit van de programmaonderdelen zodanig is, dat er geen programmaonderdelen meer worden afgewezen." De programmateams moeten daarom intensief contact houden met de indieners van programmaonderdelen. Daarnaast is het voor de afstemming met de beleidsagenda van LNV belangrijk dat de teams goed contact onderhouden met beleidsmedewerkers. Ze moeten veel meer in netwerkachtige constellaties werken, vindt hij, meer afstemmen met vragende partijen, met ondernemers en met het onderwijs zelf.

Nadenken

Een projectaanvraag moet door een onderwijsinstelling worden ingediend. De werkprogramma's zelf worden volledig gesubsidieerd, de programmaonderdelen zijn op basis van cofinanciering. 50 Procent is voor de instelling zelf. Sommige teams ervaren dat als een hinderenis. Want onderwijsinstellingen zijn om reden van cofinanciering soms terughoudend in het indienen van aanvragen projecten. "Dat is wat ik bedoel met een mechanisme dat in werking treedt", legt Beers uit, "Colleges van bestuur van instellingen gaan nadenken over waarin ze willen investeren. Willen we investeren in het groene domein, in de melkveehouderij bijvoorbeeld, of willen we juist verbreden? Aanvragen moeten passen in de ambitie van een instelling. Je merkt dat de discussie over hoe we innovatiegelden inzetten scherper wordt. Dat geldt niet alleen voor KIGO, maar ook voor groene impuls gelden. Het komt meer in lijn te liggen met wat we gezamenlijk willen met onze groene ambities." Beers realiseert zich dat dit het voor sommige programma's niet makkelijk maakt. Want in hoeverre kun je een aspect als dierenwelzijn of gewasbescherming inpassen in de ambitie van een onderwijsinstelling? "Daar denken we wel over na."

Vraagsturing

Het onderwijs is nauw betrokken bij de procedure: Colleges van bestuur denken

KIGO 2008

Ingediend zijn 63 aanvragen (totaal bedrag 6,69 miljoen euro):

- 15 programma's van de programmateams
- 52 aanvragen voor programmaonderdelen: projecten die onder een programma vallen

Toegekend zijn 39 aanvragen, met een subsidie van 4,43 miljoen euro, waarvan 39,3 procent voor de 15 programma's, en 60,7 procent voor programmaonderdelen.

Verdeling van de goedgekeurde projecten:

Wo		8 procent
Hbo		38 procent
Aoc:		54 procent
vmbo 1-2		8 procent
vmbo 3-4		7 procent
mbo 1-2		11 procent
mbo 3-4		29 procent

na over projectaanvragen. Programmateams bestaan veelal uit vertegenwoordigers van groene onderwijsinstellingen: van WUR, hbo's en aoc's. "Toch," merkt Beers op, "zijn er programma's die projecten uitvoeren in de buitenwereld waar geen leerling of student in meedraait. Die aansluiting met het onderwijs is kennelijk lastig." Het is een van de dingen die verbeterd zou kunnen worden, vindt hij. Aansluiting op docentengroepen, *communities of practise* van het Groene LAB is een manier. Een andere constatering is dat het middenkader op instellingen heel weinig weet van wat de GKC doet. Ze hebben geen idee wat het betekent als een medewerker zegt 'ik ga een GKC-project doen.' Er zijn om die reden veel barrières op scholen. De werkconferentie op 31 oktober moet helpen een betere verbinding te leggen tussen onderwijs en de programma's. Dat wil niet zeggen dat er geen verbinding is met het onderwijs. Er zitten tussen de toegekende projecten echte onderwijsprojecten zoals 'Kansen voor ondernemerschap in het vmbo' of 'Biologisch koken maakt kennis'. "Het gevoel overheerst wel eens," zegt Beers, "dat de programma's erg op het hbo gefocust zijn en dat kenniscirculatie niet iets is voor het vmbo. Toch is 15 procent

van de middelen aan het vmbo toebedeeld (zie kader) en gaat 54 procent van de middelen naar de aoc's. Dat gevoel wordt niet gestaafd door feiten. Het aandeel vmbo zou natuurlijk beter kunnen, maar het is meer dan niks." Vraagsturing staat centraal in de uitgangspunten voor de programmateams. Het is iets wat sommige teams lastig vinden. Hoe krijg je vragen van ondernemers boven tafel? Hoe vertaal je dat in een arrangement met onderwijs, met leerlingen? Sommige programmateams doen het wat dit betreft erg goed, vindt Beers. Als voorbeeld noemt hij het programma Ondernemerschap. "Je ziet dat het daar werkt. Natuurlijk hangt het van het onderwerp af, of van de kwaliteit van het team. De verschillen worden nu zichtbaar." Hij vertelt dat er door activiteiten van teams interesse gewekt wordt in het veld: "Mensen kloppen hier aan de deur omdat ze ook wat willen met de GKC. Varkenshouders bijvoorbeeld, of verdelingsbedrijven." Als zo'n vraag zich aandient, organiseert Beers een workshop met belangstellenden. Op die manier zijn er nu vijf verkenningen, bijvoorbeeld voor varkenshouderij, multifunctionele landbouw en groene genetica. Bedoeling is dat er aan het einde van het jaar voor elk van die verkenning een aan-

zet ligt voor een programma met een beschrijving van de sector, de rol van het onderwijs en een aanzet voor een team.

Tusen wal en schip

"Als er nieuwe werkprogramma's bijkomen, komt vanzelf de vraag aan de orde of er niet te veel verdunning van aandacht en middelen is. Je zult het dan moeten hebben over de bestaande programma's. Lukt het hen goede projecten in te dienen? Lukt het hen interactie te zoeken met vragende partijen of aan te sluiten op het onderwijs? Daar worden ze op afgerekend." De ontwikkeling van de werkprogramma's, de initiëring van programmaonderdelen of projecten is een proces in ontwikkeling. Terugkijkend is Beers tevreden over de vorderingen van het proces: "We zitten op de goede weg: we worden strenger naar elkaar. We gaan professioneler met innovatiegelden om. Maar het is nog niet zo dat alles goed loopt." Hij is bijvoorbeeld niet tevreden over het feit dat het onderscheid tussen O- en S-programma's, (programma's voor onderwijsinnovatie en systeeminnovatie) nog niet scherp is. Stoa Hogeschool had vier goed passende projecten ingediend, projecten over het opleiden van leraren bijvoorbeeld. Omdat er geen duidelijke plek was voor die projecten, zijn ze tussen wal en schip gevallen. "Heel jammer. Het komt wel goed, hoor. We betrekken de projectaanvragers bij het vervolg." Wat Beers ook dwars zit, is dat onderwijsinstellingen buiten de programmateams om toch projecten indienen. Het zijn projecten waarvan de teams zelf zeiden dat ze niet pasten binnen hun programma of dat de kwaliteit niet goed is. "Dat zou niet moeten kunnen. Volgend jaar wordt dat ook anders." Een dag voor dit gesprek heeft Beers met de adviescommissie de projectronde geëvalueerd. De commissie was onder de indruk van de kwaliteitsverbetering van de programma's. "Ik merk dat de bestuurders het prettig vinden dat we strenger worden. De professionaliteit van inzet van innovatiemiddelen groeit. De wildgroei van projecten, zoals we die vroeger kenden, is er niet meer. Maar het strenge brengt wel wat groeistruipen met zich mee." □